

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Демидівського районного суду Рівненської області
01.04.2025**

м. Рівне, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 01.04.2025 групою НПМ здійснено відвідування Демидівського районного суду Рівненської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Українець Тетяна Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Корнійчук Олександр Васильович, представник Уповноваженого у Рівненській області;

Черняк Артем Сергійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Пиличук Микола Володимирович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Слободенюк Інна Валентинівна, представник громадської організації.

Суд розташований за адресою: вул. Миру, 9А, с. Демидівка, Рівненський район, Рівненська область, 35200.

Керівництво установи:

Мельник Дмитро Васильович, голова суду.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Демидівський районний суд Рівненської області є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним кодексом.

Суд розміщується у двоповерховій будівлі, яка має два входи: центральний, та службовий, де облаштовано майданчик для заїзду конвойного автомобіля та висадки підсудних (фото 1).

На центральному вході розміщено інформаційну вивіску з найменуванням судового органу.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди, на яких розміщено актуальну інформацію, зокрема номери телефонів гарячих ліній для надання безоплатної правової допомоги, а також контактні дані для звернень до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 2, 3).

Забезпечення охорони громадського порядку та безпеки в суді здійснює Служба судової охорони в Рівненській області. У вестибюлі суду розміщується пост співробітників Служби охорони, які здійснюють пропускний режим, реєстрацію відвідувачів, контроль за дотриманням громадського порядку, а також забезпечують безпеку учасників судових засідань. Для посилення безпеки приміщення суду обладнано системою відеоспостереження, стаціонарним

металодетектором аrochenого типу та організовано внутрішній пункт пропуску осіб.

На пункті пропуску наявна аптечка для надання першої домедичної допомоги, яка укомплектована необхідними медичними засобами та препаратами, що мають актуальні терміни придатності (фото 4).

У будівлі суду функціонують два зали судових засідань. Один із них призначено для розгляду кримінальних справ і обладнано захисним загородженням із спеціального скла для розміщення підсудних (засуджених), а також системою відеоконференцзв'язку для проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції (фото 5, 6).

Конвоювання підсудних (засуджених) здійснює рота конвойної служби Головного управління Національної поліції України в Рівненській області.

Протягом 2024 та 2025 років скарг від підсудних (засуджених) до суду не надходило.

Попереднє відвідування суду групою НПМ не здійснювалося.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 Будинки і споруди. Суди, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі-ДБН В.2.2-26:2010), де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість в суді наявні дві металеві клітки для підсудних (засуджених) (фото 7).

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

2. Також у порушення вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010, у блоці, де розміщені камери для підсудних відсутній спеціальний санвузол для підсудних.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

Відповідно до вимог державних будівельних норм «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН «Інклюзивність»), доступність для

маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю та зручністю потрапляння до будівлі та пересування нею. Разом із тим, встановлено низку порушень вимог ДБН «Інклюзивність».

3. У порушення пункту 11.6 ДБН «Інклюзивність» санітарно-гігієнічні приміщення, розміщені в будівлі суду, не пристосовані для користування особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення. Відсутні необхідні поручні, а також відсутня можливість потрапляння до санітарної кімнати для осіб, які пересуваються за допомогою крісел колісних (фото 8, 9).

4. Установлено порушення пункту 5.3.1 ДБН «Інклюзивність», умовно-пристосований пандус при вході до будівлі суду не пристосований для використання особами, які пересуваються за допомогою крісел колісних, у зв'язку з порушенням нормативних параметрів конструкції (фото 10).

У зв'язку з виявленими недоліками керівником апарату суду скеровано службову записку до Територіального управління Державної судової адміністрації України в Рівненській області (далі – ТУ ДСА в Рівненській області) з проханням щодо виділення коштів для проведення ремонтних робіт та приведення пандуса у відповідність до вимог ДБН «Інклюзивність» (фото 11).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН В.2.2- 26:2010 у приміщенні суду відсутня кімната для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

6. Установлено факт порушення вимог пункту 7.1.10 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних

(засуджених) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), а саме: в приміщенні суду відсутній ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку (фото 12).

7. Також у порушення вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу (фото 13).

Таким чином, порушується принцип ізолюваності конвоювання, в результаті чого, такі обставини можуть призвести до виникнення надзвичайних подій.

8. Установлено порушення Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, а саме: наявне в суді протирадіаційне укриття не облаштоване відповідно до вимог чинного законодавства, у зв'язку з чим не забезпечує належних умов для безпечного перебування осіб у разі оголошення повітряної тривоги.

Водночас, згідно із службовою запискою № 01-24/112/24 від 19.09.2024, керівником апарату повідомлено ТУ ДСА в Рівненській області про неготовність даної захисної споруди до використання за призначенням, та необхідність виділення коштів для проведення ремонту (фото 14).

III. Рекомендації

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Рівненській області:

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Демидівському районному суду Рівненської області:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;
2. Обладнати спеціальний санвузол для підсудних (засуджених);
3. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

4. Облаштувати у суді кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

5. Забезпечити обладнання боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті;

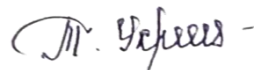
6. Забезпечити ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ;

7. Облаштувати в суді укриття відповідно до вимог законодавства у сфері цивільного захисту населення.

До звіту додаються: Фотофіксація на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Тетяна УКРАЇНЕЦЬ

Фото 1

Фото 2

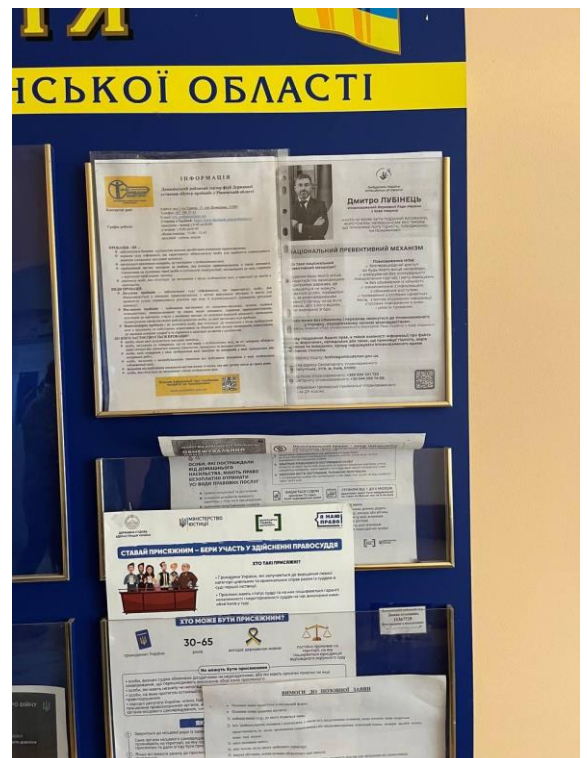

Фото 3

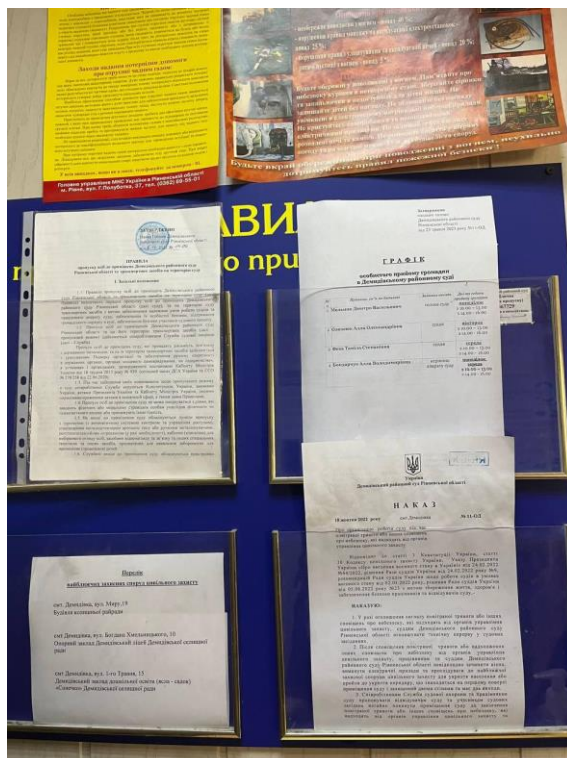

Фото 4

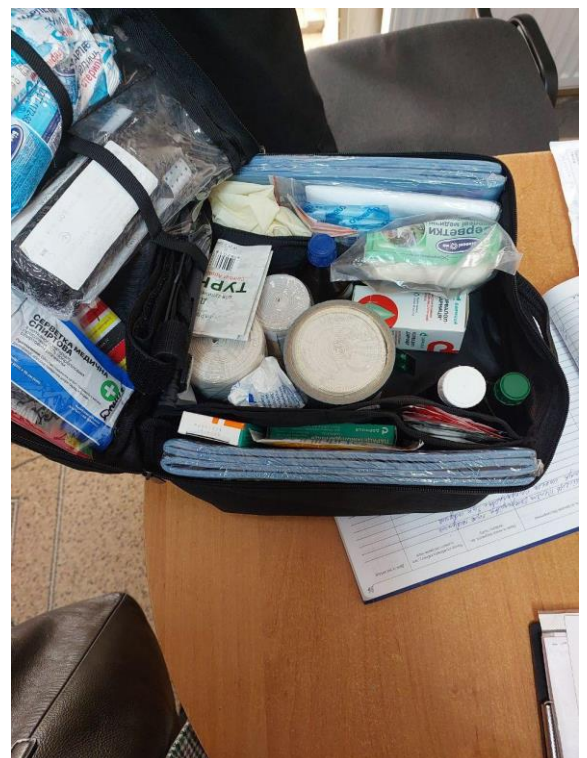

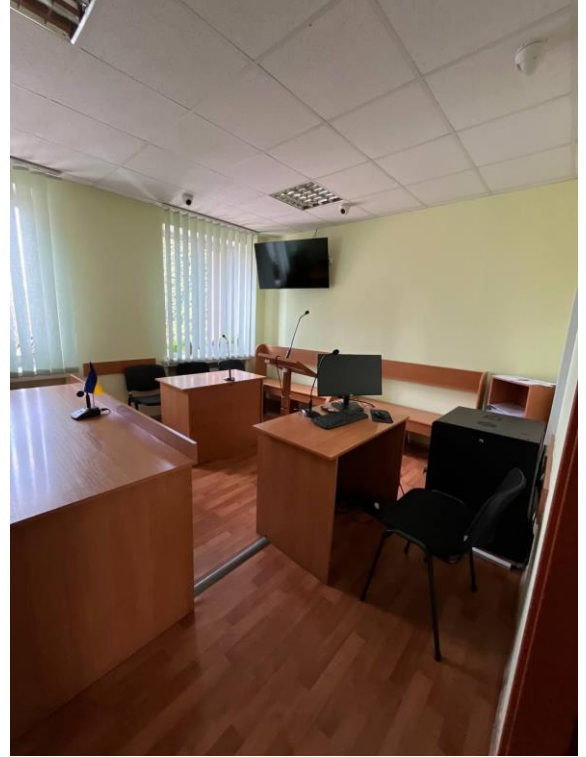
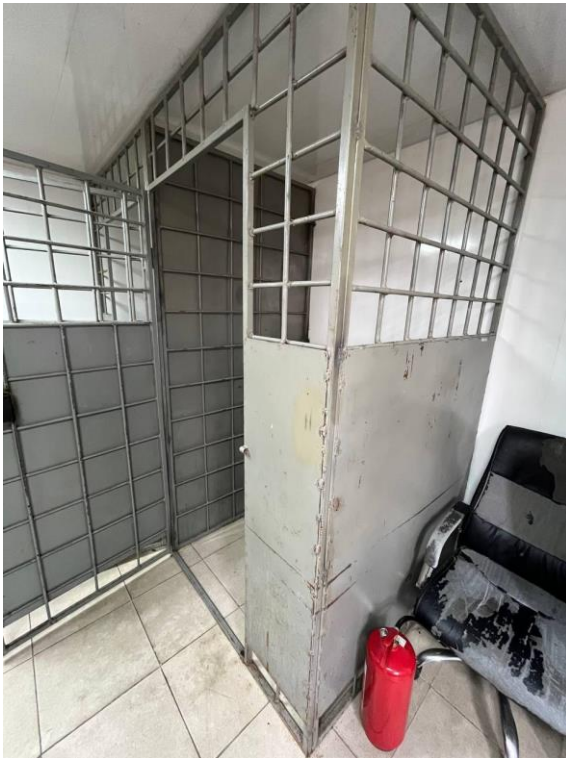
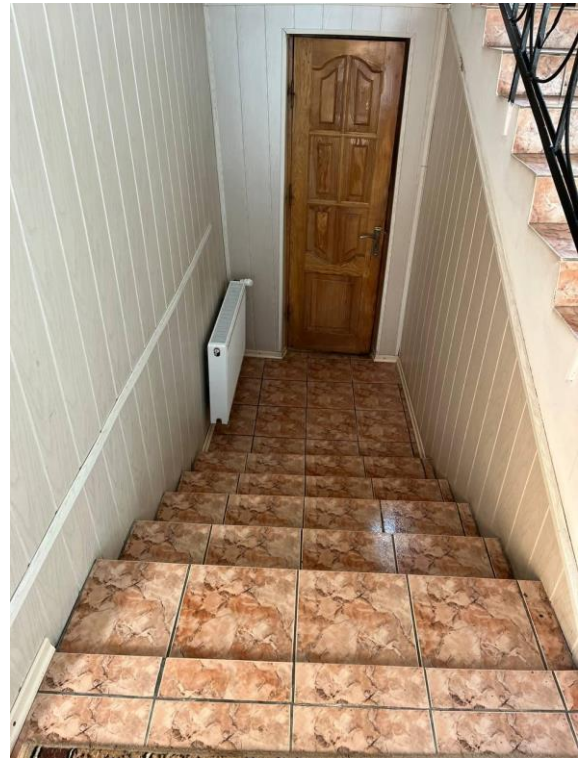
Фото 5**Фото 6****Фото 7****Фото 8**

Фото 9

Фото 10

Фото 11

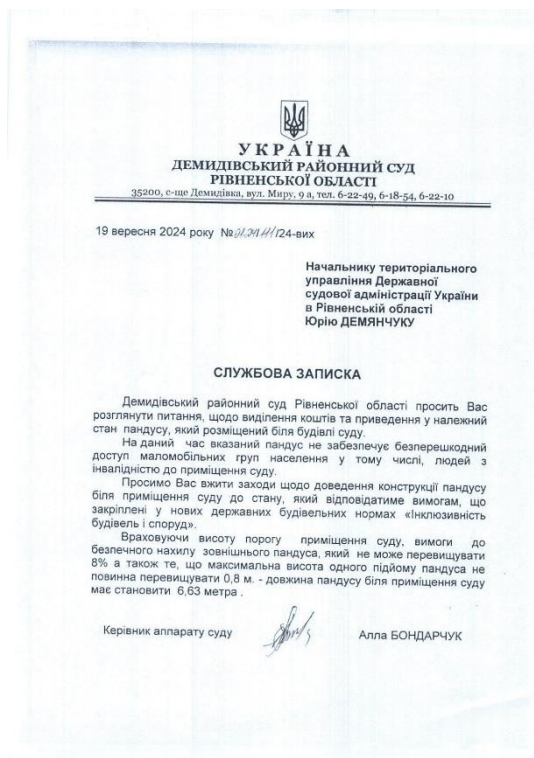

Фото 12

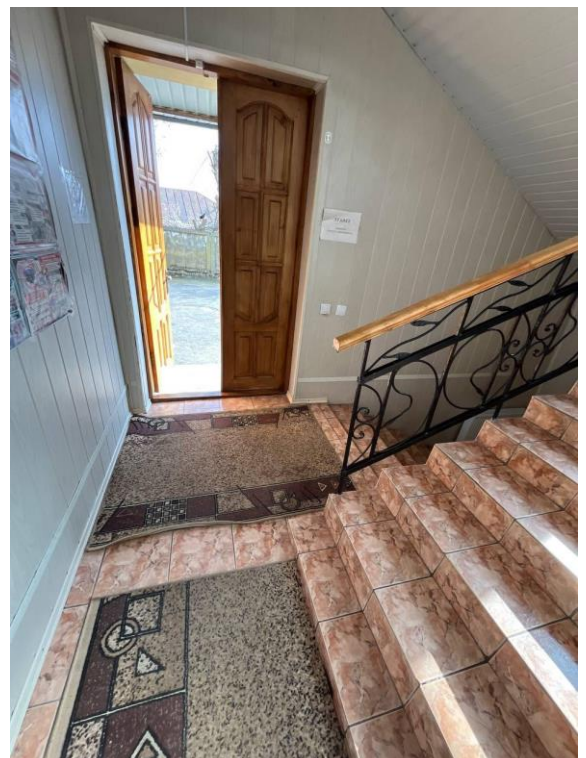

Фото 13

Фото 14

